

Gdybym ja to wiedział!

Metodyka spotkań

Metodyka

Wprowadzenie

Szkoły istnieją po to, żeby uczyć. Edukacja odbywa się w czasie lekcji, ale i poza nimi, w szkole i w życiu codziennym. Uczniowie wchłaniają o wiele większą wiedzę niż ta, która jest zapisana w planie lekcyjnym, bo proces uczenia się ma bardzo różne wymiary. Tych z Państwa, którzy chcieliby prześledzić je w swoim życiu, zachęcamy do wykonania ćwiczenia z okienka:

Rysujemy oś czasu od dnia naszych narodzin do dziś: linię naszego życia. Zaznaczamy na tej osi edukacyjne punkty kulminacyjne – momenty, gdy nauczyliśmy się czegoś istotnego, czegoś dla nas szczególnie ważnego, co wpłynęło na nasze dalsze życie. Poświęćmy temu zadaniu możliwie dużo czasu, nie poddawajmy się zbyt łatwo, na drodze życia każdego z nas jest wiele takich chwil. Zaznaczone miejsca opisujemy: czego, kiedy, w jakiej sytuacji i od kogo się nauczyliśmy.

Najczęściej okazuje się, że pierwsze lata należy "rozciągnąć", gdyż to w tym czasie zdarzyły się najważniejsze momenty w naszej edukacji. Nas interesuje jednak także to, w jakim kontekście i w jakiej sytuacji odbyła się ta nauka, która tak znacząco wpłynęła na nasze życie? Drugi krok to posortowanie tych punktów kulminacyjnych według poniższych kategorii:

Edukacja nieformalna (incydentalna) jest procesem zdobywania wiedzy na co dzień - w sposób niezaplanowany, niezamierzony i niezorganizowany. Najczęściej to uczenie się poprzez naśladowanie i doświadczanie;

Edukacja pozaformalna jest procesem zdobywania wiedzy opartym na bazie dobrowolności, zorientowanym na osoby w nim uczestniczące, zamierzonym, zaplanowanym i zorganizowanym. Proces ten odbywa się na zasadzie partnerstwa między uczącym a nauczonym - partnerzy ustalają między sobą cele edukacyjne, razem podejmują prowadzące do nich działania i potrafią na zakończenie opisać wynik tego procesu;

Edukacja formalna jest procesem ustalonym i sterowanym zewnątrz, kończącym się różnego rodzaju egzaminami i certyfikatami. Proces ten zachodzi najczęściej między "niewiedzącym" a "wiedzącym" i organizuje taki przepływ wiedzy, który można docelowo zmierzyć i ocenić. Szkoła jest tym samym instytucją edukacji formalnej. W niektórych placówkach wprowadzone zostały także elementy edukacji pozaformalnej, natomiast dominują ustalony z góry plan lekcyjny, przepływ wiedzy oraz sprawdzanie postępów edukacyjnych za pomocą świadectw z ocenami. Natomiast w chwili, gdy nauczyciel i jego klasa (lub grupa uczniów z jego szkoły), wyjeżdżają na wymianę polsko-niemiecką, którą cechują dobrowolność, brak materiału lekcyjnego i sprawdzenia stopnia jego opanowania, opuszcza on nie tylko budynek szkolny i 45-minutowy rytm pracy, lecz także przenosi się ze swimi uczniami z obszaru edukacji formalnej do edukacji pozaformalnej. Ukierunkowanie na uczestników i nauczanie oparte na partnerstwie, koncentracja bardziej na procesie niż na z góry ustalonym wyniku, oraz międzykulturowe wyzwania związane z sytuacją spotkania międzynarodowego, wymagają innych metod niż klasyczne lekcje.

Aby ułatwić Państwu to przejście od edukacji formalnej do pozaformalnej, w poniższym materiale zebraliśmy przykłady metod i form pracy stosowanych w pozaszkolnej edukacji młodzieży. Tych, którzy chcieliby otrzymać więcej wskazówek, zachęcamy do lektury „W tym jest metoda!”, publikacji wydanej przez PNWM.

Klaus Waiditschka